

Sprawozdanie z międzynarodowego seminarium:

**The religious and cultural contribution of the
Ibero-American Jesuits
in Northern and Central Europe,
Madrid, 6.03.2014.**

Pod takim tytułem odbyło się 6 marca 2014 roku w Madrycie międzynarodowe seminarium zorganizowane przez tamtejszy Instytut Historii Centrum Nauk Humanistycznych i Społecznych (CCHS-CSIC). Koordynatorami seminarium byli Hiszpanie: prof. Enrique García Hernán i dr Eduardo Javier Alonso Romo. Ideę seminarium wsparli: Instytut Polski w Madrycie, Ambasada RP w Madrycie, Universidad Pontificia Comillas w Madrycie oraz Akademia Ignatianum w Krakowie. W Komitecie Naukowym seminarium aktywną rolę odgrywał prof. Ryszard Skowron (Uniwersytet Śląski). Wśród członków Komitetu Naukowego znalazł się m.in. znany profesor teologii, historyk Towarzystwa Jezusowego, wykładowca Georgetown University, autor m.in. monografii *The First Jesuits* (wyd. polskie: *Pierwsi jezuici*, przeł. P. Samerek i in., Wydawnictwo WAM, Kraków 1999) – o. John W. O'Malley SJ.

W programie rozesłanym do uczestników organizatorzy wyznaczyli następujący obszar badawczy oraz cel seminarium: „Jezuici wywodzący się z Hiszpanii, Portugalii i Ameryki Łacińskiej byli obecni w krajach bałtyckich, skandynawskich oraz w Północnej i Centralnej Europie od początków czasów nowożytnych (XVI–XVIII wiek). Kulturowy i religijny wpływ ich działalności

okazał się przemożny. Warsztaty są próbą umiejscowienia jezuitów w panoramie historii kultury, wykraczającą poza tradycyjne, wąskie historiograficzne ujęcia skupiające się na prowincjach, kolegiach, instytucjonalnych procedurach czy biografiach wiodących postaci [...]. Seminarium ma na celu wydobyć na światło dzienne tych postaci i podejmowanych na przestrzeni historii przez nie działań oraz analizę tego w jakim stopniu jezuita wyruszający z ówczesnej Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej pozostawili niezatarty wpływ swej kulturowej i religijnej działalności w takich krajach jak Szwecja, Norwegia, Dania, Polska, Niemcy, Litwa, Łotwa, Estonia i Rosja”.

W otwarciu seminarium wziął udział ambasador RP w Madrycie Tomasz Arabski, który wygłosił okolicznościową mowę. W seminarium uczestniczyli naukowcy z kilku krajów europejskich: Hiszpanii, Polski, Szwajcarii, Irlandii i Wielkiej Brytanii. Reprezentowali oni znane ośrodki naukowe i akademickie. Obrady seminarium toczyły się w nowoczesnym budynku, w który mieści się Centrum Nauk Humanistycznych i Społecznych w Madrycie. W trakcie seminarium wygłoszono dziewięć referatów w języku hiszpańskim i angielskim.

Jako pierwszy zabrał głos o. José García de Castro SJ (Universidad Pontificia Comillas), który przedstawił sylwetkę św. Piotra Fabera SJ (1506–1546): *Pedro Fabro y la espiritualidad ignaciana*. Jako drugi wystąpił Enrique García Hernán (CSIC) z referatem pt. *Íñigo de Loyola y el norte de Europa*. Następnie referaty wygłosili naukowcy z Polski. Oboje posługiwali się językiem hiszpańskim. Joanna Partyka (Uniwersytet Warszawski) mówiła na temat: *Obras de los jesuitas españoles (Ignacio de Loyola, Francisco Arias, Diego Alvarez, Luis de la Puente) como la lectura de las religiosas polacas*. Tematem referatu Ryszarda Skowrona (Uniwersytet Śląski) było *El antimaqueavelismo sármata. Traducción polaca del año 1662 del „Tratado de la religión y virtudes que debe tener el Príncipe Christiano”, de Pedro de Ribadeneira*.

Po przerwie obiadowej jako pierwszy wystąpił z referatem Eduardo Javier Alonso Romo (Universidad de Salamanca). Referent przedstawił temat: *Dos jesuitas portugueses ante Cristina de Suecia*. Następnym mówcą był o. Stanisław Cieślak SJ (Akademia Ignatianum), który wygłosił referat w języku angielskim pt. *Stefan Batory and the Spanish Jesuits*. Antonio Suárez Varela (Uniwersytet w Fryburgu, Szwajcaria) ukazał temat: *Jesuitas españoles en Suiza*. Jako przedostatni zabrał głos Francisco J. Aranda y David Martín López (Uni-

versidad de Castilla-La Mancha), który przybliżył sylwetkę jezuitę hiszpańskiego działającego w Polsce – Alfonsa Pisanusa (De Pisa) (1528–1598): *El toledano Alonso de Pisa y Palma S.J., „apóstol de Posnania” (1528–1598)*. Jako ostatni zabrał głos jezuita szwajcarski o. Paul Oberholzer SJ (Uniwersytet w Fryburgu, Szwajcaria), który skupił się na prezentacji sylwetki drugiego generała Towarzystwa Jezusowego – Jakuba Layneza (1512–1565). Temat jego referatu brzmiał: *Diego Laínez y las provincias de lengua alemana*.

Seminarium w Madrycie stało się miejscem prezentacji i wymiany poglądów na temat wpływu kultury i nauki jezuitów hiszpańskich i portugalskich w krajach Europy Środkowej i Północnej. Jednocześnie było pierwszym krokiem w celu nawiązania regularnych kontaktów między naukowcami z różnych krajów europejskich, które pół roku później zaowocowały międzynarodową konferencją naukową na Uniwersytecie Gdańskim (8–9.10.2014).